

Opinia inicjatywy Fala Renowacji na temat Krajowego Planu Odbudowy

Wysłuchanie dotyczące działań na rzecz „Zielonej Energii” (29 marca 2021 r.)

To, na co pragnę zwrócić uwagę w imieniu inicjatywy Fala Renowacji to fakt, że planując modernizację budynków musimy dopilnować, aby była ona realizowana w sposób kompleksowy i by zachować, a nawet premiować, również finansowo, właściwą kolejność prac w procesie modernizacji.

Punktem wyjścia dla Fali Renowacji w ocenie KPO jest przygotowany przez nas raport „Fala renowacji budynków - wielowymiarowe korzyści dla polskiej gospodarki z kompleksowej modernizacji energetycznej budynków” (maj 2020 r.). W dokumencie wskazujemy korzyści, które może przynieść kompleksowa modernizacja energetyczna budynków stymulowana przez odpowiednio skonstruowane programy dotujące:

- znaczne ograniczenie skutków kryzysu po COVID-19 (podtrzymanie zatrudnienia i nowe miejsca pracy;
- ożywienie w branży budowlanej kluczowej dla wielu branż gospodarki;
- zmniejszenie zużycia energii;
- poprawę jakości powietrza;
- poprawę jakości życia i budowanie odporności społeczeństwa.

To, co istotne i o czym wspomniałam na samym początku, to, aby osiągnąć te wszystkie korzyści niezbędne jest:

- 1) kompleksowe podejście do realizacji modernizacji energetycznej budynków**
- 2) zachowanie, a nawet premiowanie finansowe właściwej kolejności prac w procesie modernizacji.**

Pod pojęciem „właściwa kolejność prac” rozumiemy rozpoczynanie prac od ograniczenia strat ciepła poprzez zastosowanie izolacji, potem wymianę stolarki, modernizację i optymalizację pracy instalacji ogrzewania i wreszcie źródła ciepła (dobór musi być dostosowany do nowego zapotrzebowania budynku na energię – po modernizacji), zaś w kontekście zużycia energii elektrycznej w pierwszej kolejności modernizacja powinna obejmować systemy techniczne budynku takie jak klimatyzacja, wentylacja i oświetlenie, co umożliwi optymalizację:

- mocy przyłącza elektrycznego,
- doboru transformatora zasilającego,
- mocy zainstalowanej potrzebnej do wytwarzania energii elektrycznej,

a także zastosowanie na końcowym etapie OZE.

Według Green Deal, dokumentu, który ma determinować narodowe plany odbudowy – efektywność energetyczna budynków jest jednym z głównym celów działania na najbliższe lata w całej Europie, wśród wszystkich krajów członkowskich. Potwierdza ten kierunek także Europejska Strategia Renowacji. Niestety w polskim KPO efektywność energetyczna budynków jest włączona w cały zakres działań „Zielona Energia i zmniejszenie energochłonności”. Zwiększenie nacisku na rezultaty w dziedzinie efektywności energetycznej budynków pomogłoby Polsce w wypełnieniu celu 37% na „zielone” inwestycje, jaki nadała Komisja Europejska. Tymczasem wg raportu Green Recovery Tracker, propozycja KPO spełnia ten cel jedynie do wysokości 18% (<https://www.greenrecoverytracker.org/country-reports/poland>).

W naszej opinii KPO, mimo zapisów o działaniach na rzecz efektywności energetycznej (komponent B1.1.2.; B1.1.3.; B3.1.):

1) nie reprezentuje kompleksowego podejścia do modernizacji energetycznej budynków z zachowaniem właściwej kolejności prac, a więc nie wygeneruje tych wszystkich korzyści, o których wspomniałam wcześniej.

2) nie nadaje odpowiedniej wagi efektywności energetycznej budynków (jeden z głównych celów Green Deal) i jest zdominowany przez inwestycje w OZE oraz wymianę źródeł ciepła, a to efektywność energetyczna i efektywne budynki są podstawą wdrażania i rozwoju OZE i sprawiedliwej oraz ekonomicznie opłacalnej transformacji energetycznej;

3) nie wnosi nowego instrumentu wspierającego głęboką renowację, który w krótkim czasie napędziłby poprawę efektywności energetycznej budynków, czyli tego czym miało być KPO – fundusze wykorzystane w krótkim czasie na działania przynoszące natychmiastowe efekty – w wielu istotnych aspektach, takich jak wzrost zatrudnienia, czy budowanie odporności społeczeństwa.

Takie podejście do modernizacji energetycznej budynków nie spełnia głównego celu KPO – przeciwdziałaniu kryzysowi wywołanemu przez COVID-19 i w przypadku Polski grozi zwiększeniem ubóstwa energetycznego (promocja tylko wymiany źródeł ciepła!). A przypominam, że jednym z celów opublikowanej niedawno Polityki Energetycznej Polski jest zmniejszenie poziomu ubóstwa energetycznego do 6% - dzisiaj ten problem dotyka, aż 12% społeczeństwa – w dużej mierze właśnie mieszkańców domów jednorodzinnych.

Odwołując się do raportu Fali rekomendujemy nowe podejście do modernizacji energetycznej budynków poprzez nowy mechanizm dotacyjny lub reformę obecnie działających instrumentów tak, aby m.in.:

- a. termomodernizacja była warunkiem koniecznym dotacji (zapobieganie ubóstwu energetycznemu);
- b. promowana była właściwa kolejność prac: modernizacja „skorupki”/przegród zewnętrznych > instalacji > IoT;
- c. wyznaczenie w programie koniecznego zakresu prac i promowanie głębokiej termomodernizacji poprzez wyższą dotację (jak dotąd Komisja Europejska definiowała głęboką renowację dla budynków jako osiągnięcie co najmniej 60% oszczędności energii - Inicjatywa Fala Renowacji postrzega tę definicję jako punkt wyjścia do zdefiniowania głębokiej renowacji);
- d. urealnione zostały kwoty dotacji wobec rynkowych kosztów modernizacji, znaczące podwyższenie kwot dla termomodernizacji;
- e. wprowadzone zostały systemy kontroli efektów;
- f. usprawnienie systemu obsługi dotacji;
- g. możliwość łączenia jednego programu dotacyjnego z innymi, ale zawsze z zasadą, że najpierw należy zredukować zużycie energii, a następnie wymieniać jej źródła;
- h. stworzony został system ciągłego raportowania efektywności programu.

Pełny zakres rekomendacji: www.falarenowacji.com